

Ivana
Havranová

L
Keď Tumrie
Laška

MARENČIN PT

keď umrie láska

Ivana Havranová

keď umrie láska

MARENČIN PT

Copyright © Ivana Havranová, 2021
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2021
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marenčin Media, 2021
Design © Marta Blehová, 2021
883. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0750-4 (viaz.)
ISBN 978-80-569-0751-1 (ePDF)
ISBN 978-80-569-0752-8 (ePub)

ja už rodiť nebudem

Nemala z toho radosť, no vedela, že deti už neporodí. Dievčatko, ani chlapca... Mala niečo cez päťdesiat rokov a to už nebola nijaká mladosť. No predstava, že v starobe zostane sama a možno ju nájdu roztrhanú vlastnými psami, jej nedala spať. Ustavičné výčitky, že mladosť prehajdákala vo víre zábavy a cestovania, jej spôsobovali ťažké migrény. Uvedomovala si, že obdobie prípravy na čas, keď roky mladosti budú za horami, za dolami, sú definitívne preč a to, čo neurobila, podcenila, už neopraví. Pritrafilo sa však niečo, s čím už nerátala. Keď sa vydávala za Braňa, chlapca vyučeného za stolára, o láske nemohlo byť ani reči. Nevysoký, s takmer zrasteným čiernym obočím, i pri čo najmenšom úsmeve vždy ukázal krivé zanedbané zuby. Mladší, nepríťažlivý, avšak pri jeho ponuke na sobáš nezaváhala.

No čo. Aspoň sa o mňa, keď nebudem vládať, postará, vravela si a predstavu jeho tváre zaháňala dlaňou ako dotieravé muchy.

V ten celý týždeň sa ulicami preháňalo všetko možné. Vetrisko vytrhávalo ľuďom z rúk noviny, rozfúkavalo smetné koše, pokrčené papiere lietali vzduchom, akoby pršali z neba. A prá-

ve vtedy sa to stalo. Brali sa iba, ako vravela ona, na národnom výbore. Po suchom, svadobnom obrade pozvali svedkov na obed do Krymu, sadli si za stôl pre štyroch a každý si vybral z jedálneho lístka, na čo mal chuť. Novomanžel zatúžil po guláši a pive, Lei priniesli vyprážený karfiol s tatárskou omáčkou a varené zemiaky, svedkovia si dali bravčové šnicle s hranolčekmi. Nieкто sem-tam prehovoril, no spoločnosť sa správala, ako učia rodičia deti. Pri jedle sa nerozpráva. Braňo žiaril šťastím, Lea myslela na to, že do svojho malého dvojizbového bytu musí nastahovať ešte aj chlapa. Málo skriň, malá kúpeľňa... Za všetko sa platí, vravela si však a pri pohľade na muža, už vlastného, sa jej v duši nerozsvietila ani jediná iskrička niečoho podobného láske: Zvyknem si na neho. Na každého si možno zvyknúť! Možno bude celkom príjemný, že nebude robiť nijaké problémy, myslela si a zapla si do chvosta dlhé blond vlasy. Na svadbe ležali jemne naondulované na pleciach, krášlili tvár nevesty. No po obrade už nešlo o nič. Ani o fotky, ktoré bývajú jednou z najväčších pamiatok.

Na druhý deň po svadbe sa novomanželka zastavila v cukrárni po zákusky. Bez nich by si do práce vôbec nedovolila prísť. Kolegyne by ju zožrali. Výslužka jednoducho musí byť. Tri veterníky, tri krémeše a tri likérové špice. Popáchalo jemne, ako to niekedy v septembri zvykne, škatuľu ukrývala všelijako pod sako, dáždňik si zabudla doma v chodbe. Keď najtradičnejšie zákusky, aké len možno zohnať, priniesla do obchodu, kde pracovala, všetky kolegyne tvrdo pracovali. Sedeli za kasami a účtovali kupujúcim nákupy. Dámy pokladničky. Odložila teda spomienku na svadbu v šatni a vošla do obrovskej haly plnej tovaru, aby sa pripojila k pracujúcim. Lea chodila na

strednú ekonomickú, študovala fakturácie, no nejako sa jej nedarilo zohnať si prácu. Pochodila veľké aj malé firmy, ohlásila sa dokonca aj vo veľkých fabrikách. Všetko plné, nijaké voľné miesta, skončila teda v obchode pri pokladni. Pri hľadaní jej nepomohol ani vzhľad. Modrooké vysoké, štíhle dievča... Nuž... Nijaký luxus, ale pokojne sa dalo povedať, že je pekná. A keď sa raz posadila za kasu a naučila sa účtovať, každým dňom si zvykala viac a viac, až sa rozhodla zamestnanie už nemeniť. Robila s ľuďmi, práca to bola dynamická, osprostieť pri nej nemohla, veď musela byť ustavične v strehu... Aj spolupracovníčky boli v pohode. Nijaké intrigy, závisť, mali sa celkom rady.

Okolo poludnia zazvonil Lei telefón.

Áno? Stalo sa, Branko, niečo?

Nie, nestalo, len som prišiel domov a neviem nájsť nič na jedenie. Čo nemáme navarené? Veď v tej chladničke nič nie je!

Pozri. Pokojne môžeš niečo uvariť. Ak máš čas. Lebo ja nemám, som v robote, poradila mužovi Lea.

Prišiel som sa iba najesť, aj ja mám veľa roboty! zvýšil hlas a Lea zvrátila tvár. Deň po svadbe a už má pocit, že mu bude niekto vyvádzať a nebodaj ho aj obsluhovať.

Pozri, Braňo. Som v práci a musíš si zobrať iba to, čo máme. Nejakú konzervu. Ryby alebo paštétu. A mal by tam byť aj syr. Nemám ti ako pomôcť, odvetila už plná žľče a zľakla sa, ako ten život s cudzím chlapom zvládne.

No dobre, Leika. Pozri. Mám ťa rád, ale toto sa stalo naposledy. Zajtra chcem mať navarené, skončil diskusiu muž, o ktorom si pred svadbou myslela, že nevie narátať do päť.

Počkaj, počkaj. Nejako ti stúplo sebavedomie, nie? To tou svadbou? zasmiala sa.

Žena má variť! To ťa doma nenaučili? začula z druhej strany jedovatú poznámku. Zrušila rýchlo hovor, pred pokladňu sa nahromadili kupujúci.

Keď prišla domov, Braňo sedel na gauči a pozeral televízor: Musíš si nájsť nejakú inú robotu! Aby si mala čas variť aj všetko, čo žena má robiť, aby si sa neflákala do tmy, povedal skôr, ako sa stačila v chodbe vyzuť.

Ty si nájdí, Branko. Ja žijem takto a mne sa to páči, odvetila, vošla do kúpeľne a umyla si ruky. V kuchyni si pripravila všetko na varenie a pustila sa do prípravy jedla na ďalší deň.

A Lea, už keď sme pri tom, pozri, mám štyridsať rokov a chcel by som dieťa. Mali by sme s tým niečo urobiť, vravel prísne a celkom bez emócie.

Tak si porod! Ja už rodiť nebudem. To si vedel pred svadbou, odvetila, krájajúc mäso na paprikáš.

Rodina bez detí nie je rodinou, to vie predsa každý! ohradil sa a televízia ho prestala celkom zaujímať. Musíme sa aspoň pokúsiť!

Môžeme sa pokúsiť o adopciu, nie o vlastné! Jednoducho, vlastné už mať nebudem. Vieš, koľko mám rokov? zvyšovala hlas. Každý by videl, že to v nej vrelo, ibaže sa ovládala.

No a čo? Americké herečky majú deti aj po päťdesiatke. Adoptované nechcem. To nie je vlastné, búril sa.

Ty asi nerozumieš, čo vravím! Ja už dieťa mať nemôžem! skúšala vysvetľovať.

No ja jednoducho chcem dieťa! Už som to sľúbil aj mame! Čo si jalová? vrieskal.

Aká? neverila vlastným ušiam.

No jalová! Vysušená! Taká, čo jakživ neporodí! kričal celý čer-

vený a Lea tohto muža nepoznávala. Podišla k nemu s nožom zabraným od bravčového mäsa, Branko sa síce zľakol, no chcel si zachovať dôstojnosť muža.

Čo je? Čo chceš? Asi jednu poriadnu po papuli, a jeho dlaň pristala na Leinom líci. Tá nelenila, ale uvedomila si ešte, že musí pichať do ruky. Len pre bolesť, len aby vedel, že takto sa s ňou rozprávať nebude.

Pichla dva razy. Ruka pod pravým plecom za zafarbila do červena, chlap pozeral na rany s vytreštenými očami.

A nabudúce, Branko, to už nebude ruka! povedala pokojne, akoby z nej spadli všetky starosti sveta a vrátila sa k stolu, do pripravovať mäso.

Ušiel z bytu. Vychytil sa ani zmyslov zbavený, ledva si stačil z vešiaka zvesiť bundu a utekal ani pred svorkou divokých vlkov. Nechápala. Ak sa opovážil prefackať manželku a tá stála pred ním s nožom v ruke, musel počítať s tým, že sa môže brániť: Drzý a ešte aj sprostý, uvedomila si. Najskôr si myslela, že sa vráti, ospravedlní sa, že sa spoločne navečerajú. No keď už mesiac putoval druhou polovicou neba a vôkol neho blikotali tisíce hviezd, všetko bolo jasné. Zostal u mamičky.

A potom to už šlo rýchlo. Jedného dňa prišla z práce a v schránke našla žltý lístok, oznam o doporučenej zásielke. Ráno šla po ňu a hoci s tým nepočítala, stalo sa. Predvolanie na rozvodové pojednávanie. Neverila vlastným očiam. Napadol ju a ešte sa cíti urazený.

Rozviedli ich na prvom pojednávaní. Hoci vysvetlila, že nie ona bola tá, ktorá začala, sudca Lei odvetil, že pri sebaobrane použila nôž a manžel iba holú ruku. Ruka vraj nemôže tak ublížiť ako nôž! Bojím sa jej! Bojím, jachtal Branko pred senátom

a Lea sa usmiala. Ako dieťa na piesku, keď sa z neho vynorí veľký čierny pavúk. Ba až tarantula!

Ak si bojko, nemal si si dovoliť dať mi facku. Čo to malo znamenať? Musel si predsa vedieť, že ti to vrátim! Nenechám sa hádam otlkať, blbeček jeden, odvetila a otočila sa mužovi chrbtom a keďže súd skončil, vyšla na dlhú chodbu. Vzadu budovy sa takmer po rovnakej prechádzali tí najrôznejší väzni. Ženy aj muži.

Život pomaly plynul a predavačka zabúdala na neprijemnosť s rozvodom, keď sa odrazu v schránke objavilo ďalšie predvolanie. Braňo zažaloval Leu za ublíženie na tele. Pojednávanie sa malo konať o týždeň. Deň pred tým zašla ku kaderníčke. Nepotrebovala vyzeráť ako opustená, ošarpaná žena, čo sa trápi sama so životom. Dala si na sebe záležať, vyzerala, akoby ju na pojednávanie vyfintil nejaký dobrý dizajnér.

S Braňom sa stretla pred dverami číslo 23, kde sa súd konal. Chvíľu čakali, no o zopár minút oboch pozvali dnu a Lea si musela stať za čudný drevený pultík. Vonku šumelo lístie stromov, čo ich jar prebúdzala zo zimného spánku, všimla si vrabce, hopkajúce z konára na konár. Ani nevedela, že dokážu fungovať aj na stromoch. Vždy sa naháňajú po chodníkoch, hľadajú sýte dobroty, snažia sa čo najdlhšie prežiť.

Pojednávanie trvalo necelú hodinu. Vypovedal Braňo, ukazoval sudkyni hlbokú jazvu. Mali ste šťastie, že vám manželka neprerezala nejaké nervy, že ruka nezostala nehybná, počula hlas, avšak... nezaujímal ju. Chcela čo najskôr odísť, nemať už s týmto mužom nič spoločné.

A odsudzuje sa na tri mesiace podmienene so zákazom priblížiť sa k poškodenému Branislavovi na päťsto metrov.

Ďalej sa odsudzuje na odškodnenie poškodeného a to sumou tisícpäťsto korún slovenských. Pojednávanie skončilo.

Lea sa pozrela vôkol seba, zacítila vydýchaný vzduch. V miestnosti to zapáchalo ako neskoro večer na železničnej stanici v čakárni. Pot a výdychy tiel. Horší smrad nepoznala. Podišla k Braňovi a s úsmevom mu oznámila: Som tehotná! A nemáš predstavu, koľko z teba vytlčiem peňazí na alimentoch. Pohládila muža, čo obelel ani stena, po líci a so vztýčenou hlavou vyšla zo súdnej miestnosti.

láska ako valec

Najskôr sníval o tom, že bude stavať domy. Nuž... stavať. Projektovať ich chcel! Meniť mesto, ulicu, životy obyvateľov. Listoval v knihách plných pôsobivých fotografií, obdivoval architekta Bauhorna, autora mnohých secesných synagóg, ako vo vytržení pozeral na Jurkovičove stavby. Škola mu však ktovieako nešla, takže napokon z gymnázia nebolo nič a Drahoš bol rád, že ho zobrali na kuchárinu. Nebolo to najhoršie. Architektúru a varenie spájala zásadná vec. Pri oboch potreboval autor veľkú fantáziu. A tá našťastie mladému vyučenému chlapcovi nechýbala. Stal sa najlepším v triede, varil ako znalec korenín, surovín, receptov.

Zoznámili sa v hotelovej kuchyni. Hotel to bol dobrý, Drahoš by do priemerného ani nešiel. Veľmi si zakladal na svojom umeení variť. A keďže mal veľký zmysel pre humor, Dášu opantal jedna radosť. Dá sa povedať, že už na prvom stretnutí v kuchyni.

Choď nasypať sliepkam raňajky, povedal a podal dievčaťu misku plnú ryže.

Sliepkam? A kde máme sliepky? Nevedela som o nich! povedala s plnou vážnosťou, lebo to aj vážne brala.